BROŠURA ZA GRAĐANE

241



# Postupak optuživanja

Šta se dešava nakon istrage – od optužnice do suđenja, jednostavno objašnjeno.

ZKP FBiH · GLAVA XX · ČL. 241-248a

**Kantonalno tužilaštvo**
Tuzlanskog kantona

UVOD

# Od optuženja do glavnog pretresa?

Krivični postupak ima nekoliko faza. Ova brošura objašnjava **jednu od najvažnijih**, fazu u kojoj tužilac, nakon završene istrage, podiže **optužnicu**, a sud odlučuje da li će je potvrditi.

1. **Istraga**
   Tužilac prikuplja dokaze
2. **Optužnica**
   Tužilac je podiže i šalje sudu
3. **Potvrđivanje**
   Sudija za prethodno saslušanje odlučuje
4. **Izjašnjenje**
   Optuženi se izjašnjava o krivnji
5. **Glavni pretres**
   Suđenje pred sudom

### Šta je optužnica?

Optužnica je **pisani dokument** kojim tužilac navodi da postoji osnovana sumnja da je osumnjičeni počinio krivično djelo i dostavlja je nadležnom sudu na dalje odlučivanje. Tek kada je sud **potvrdi**, osumnjičeni dobija status **optuženog**.

ČLAN 241

241

# Podizanje optužnice

Rokovi koje tužilac mora poštovati

Kada tužilac u istrazi zaključi da postoji **dovoljno dokaza** za osnovanu sumnju da je osumnjičeni učinio krivično djelo, priprema optužnicu i upućuje je **sudiji za prethodno saslušanje**.

30

### Prvi rok: 30 dana

Optužnica se upućuje sudu u roku od **30 dana** od dana kada je okončanje istrage zabilježeno u spisu.

8

### Ako rok istekne

Tužilac je dužan u roku od **8 dana** obavijestiti glavnog tužioca o razlozima. Glavni tužilac poduzima mjere da se optužnica podigne u dodatnom roku od **najviše 30 dana**. O dodatnom roku se obavještavaju osumnjičeni i oštećeni.

8

### Pritužba glavnom tužiocu

Ako ni tada nema optužnice, osumnjičeni i oštećeni imaju pravo da u roku od **8 dana** podnesu **pritužbu** glavnom tužiocu. On izdaje **obavezujuće uputstvo** da se optužnica podigne u roku od najviše 30 dana.

i

**Pravo uvida:** nakon podizanja optužnice osumnjičeni, odnosno optuženi i branilac imaju pravo uvida u **sve spise i dokaze**. Stranke ili branilac mogu sudiji predložiti i poduzimanje dokaznih radnji.

ČLAN 242

242

# Šta sadrži optužnica?

Obavezni elementi dokumenta

Optužnica mora biti **jasna i potpuna** da bi se optuženi mogao braniti, mora tačno znati šta mu se stavlja na teret.

- **a** **Naziv suda**
  kojem se optužnica upućuje
- **b** **Podaci o osumnjičenom**
  ime, prezime i lični podaci
- **c** **Opis djela**
  šta se desilo, kada, gdje i kako je učinjeno krivično djelo
- **d** **Zakonski naziv djela**
  sa navedenom odredbom krivičnog zakona
- **e** **Prijedlog dokaza**
  svjedoci, vještaci, isprave i predmeti koji služe kao dokaz
- **f** **Rezultat istrage**
  šta je istragom utvrđeno
- **g** **Dokazi**
  koji potkrjepljuju navode optužnice

! **Više djela, više osoba:** jednom optužnicom može se obuhvatiti više krivičnih djela ili više osumnjičenih. Ako je osumnjičeni na slobodi, u optužnici se može predložiti da mu se odredi **pritvor**; ako je u pritvoru, da se pritvor produži ili da se pusti na slobodu.

ČLAN 243

243

# Ko odlučuje o optužnici?

Potvrđivanje ili odbijanje

Odmah po prijemu optužnice **sudija za prethodno saslušanje** provjerava tri stvari:

- Da li je sud **nadležan**
- Postoje li okolnosti koje **isključuju krivično gonjenje**
- Da li je optužnica **sačinjena u skladu sa zakonskim odredbama**

### Optužnica potvrđena

Sudija odlučuje u roku od **8 dana**, a u složenim predmetima **15 dana**. Osumnjičeni dobija status **optuženog**.

### Optužnica odbijena

Sudija donosi rješenje. **Žalba** se podnosi u roku od **24 sata**, a vijeće odlučuje u roku od **72 sata**.

! Optuženi na slobodi dobija optužnicu **bez odlaganja**, a ukoliko se nalazi u pritvoru u roku od **24 sata**. Optuženi i njegov branilac imaju rok od **15 dana** za prethodne prigovore. Ako je optužnica odbijena, tužilac može podnijeti novu ili izmijenjenu, na osnovu **novih dokaza**.

ČLAN 244

244

# Izjašnjenje o krivnji

Šta optuženi može reći pred sudijom

Nakon potvrđivanja optužnice optuženi se izjašnjava **pred sudijom za prethodno saslušanje**, u prisustvu tužioca i branioca.

**KRIV SAM**

Predmet se upućuje sudiji ili vijeću koje će utvrditi da li su ispunjeni uvjeti iz člana 245.

**NISAM KRIV**

Predmet ide sudiji ili vijeću radi zakazivanja **glavnog pretresa**, u roku od **30 dana** (izuzetno još 30).

!

### Prije priznanja – upozorenje

Optuženi se mora upoznati sa **svim mogućim posljedicama** priznanja krivnje. Ako nema branioca, sudija provjerava da li razumije posljedice i da li postoje uvjeti za **postavljanje branioca**.

§

### Naknadno priznanje

Ako optuženi nakon početnog poricanja naknadno prizna krivnju, ranija izjava o poricanju krivnje **neće se uzeti u obzir** pri odmjeravanju krivično pravne sankcije.

ČLAN 245

245

# Priznanje krivnje

Šta sud provjerava prije prihvatanja

Priznanje krivnje je **ozbiljna odluka** kojom se optuženi odriče prava na suđenje. Zato sud mora provjeriti da li je:

- Da li je priznanje dato **dobrovoljno, svjesno i sa razumijevanjem**
- Da li je optuženi upozoren da se priznanjem **odriče prava na suđenje**
- Da li postoji **dovoljno dokaza** o krivnji
- Da li razumije posljedice po **imovinskopravni zahtjev** i oduzimanje imovinske koristi
- Da li zna za odluku o **troškovima postupka** i pravu na oslobađanje od naknade

**Sud prihvata:** izjava ide u zapisnik i nastavlja se **rasprava za izricanje sankcije**.

**Sud odbacuje:** saopćava strankama. Izjava se **ne može koristiti kao dokaz** u daljem postupku.

i **Savjet:** prije izjašnjavanja o krivnji važno je da optuženi razumije sve posljedice, zato je **pomoć branioca** izuzetno značajna.

ČLAN 246

246

# Pregovaranje o krivnji

Sporazum o priznanju krivnje

Osumnjičeni, odnosno optuženi i njegov **branilac** mogu pregovarati s tužiocem o uvjetima priznanja krivnje – **do završetka glavne rasprave**.

1 **Pregovori**
Tužilac može predložiti **kaznu ispod zakonskog minimuma** ili blažu sankciju, u skladu s krivičnim zakonom.

2 **Pisani sporazum**
Sporazum se sačinjava **u pisanom obliku** i dostavlja sudu uz optužnicu.

3 **Odluka suda**
Sporazum može biti **prihvaćen ili odbačen**. Ako je odbačen, zakazuje se glavni pretres u roku od 30 dana, a priznanje se ne koristi kao dokaz.

### Sud provjerava (stav 6):

- sporazum je dobrovoljan i svjestan
- postoji dovoljno dokaza o krivnji
- optuženi se odriče suđenja i **žalbe na sankciju**
- sankcija je u skladu sa zakonom
- oštećeni se mogao izjasniti o imovinskopravnom zahtjevu

! **Važno:** sporazum se ne može zaključiti ako se optuženi na ročištu već izjasnio da je kriv. O rezultatima pregovora sud **obavještava oštećenog**.

ČLAN 247

247

# Povlačenje optužnice

Može li tužilac odustati?

Tužilac može povući optužnicu, ali **pod različitim uvjetima**, zavisno od toga u kojoj je fazi postupak:

**DO POTVRĐIVANJA**

**Bez odobrenja** sudije

**POSLIJE POTVRĐIVANJA**

Do početka glavnog pretresa – samo **uz odobrenje** sudije za prethodno saslušanje

§

### Šta se desi nakon povlačenja?

Postupak se **obustavlja rješenjem**. O tome se odmah obavještavaju osumnjičeni, odnosno optuženi, branilac i **oštećeni**.

i

Povlačenje optužnice **nije isto što i oslobađajuća presuda** – radi se o odustajanju tužioca prije početka glavnog pretresa, uz zakonom propisane uvjete.

ČL. 248 I 248A

248

# Prethodni prigovori i predraspravno ročište

Nakon potvrđivanja optužnice optuženi ima **15 dana** da podnese **prethodne prigovore**. Njima se:

1. osporava **nadležnost** suda
2. ističu okolnosti koje isključuju krivično gonjenje
3. ukazuje na **formalne nedostatke** u optužnici
4. osporava **zakonitost dokaza**
5. zahtijeva **spajanje ili razdvajanje** postupka
6. osporava odluka o odbijanju postavljanja branioca

**8 — Odluka o prigovorima**

Odlučuje sudija za prethodno saslušanje u roku od **8 dana**. **Žalba nije dopuštena.** Ako se usvoji prigovor na zakonitost dokaza, dokaz se **izdvaja iz spisa** i vraća tužiocu.

**248a — Predraspravno ročište**

Tokom priprema za glavni pretres sudija ili predsjednik vijeća **može održati ročište** sa strankama i braniocem radi razmatranja pitanja važnih za glavni pretres.

**i** **Korist i za druge:** ako odluka povodom prigovora koristi i suoptuženima koji prigovor nisu podnijeli, sudija postupa **po službenoj dužnosti**, kao da su ga podnijeli.

PREGLED

# Rokovi na jednom mjestu

| | |
|---|---|
| **30 dana** | Tužilac podiže optužnicu nakon okončanja istrage |
| **8 dana** | Obavještenje glavnom tužiocu o razlozima kašnjenja |
| **8 / 15 dana** | Sudija odlučuje o potvrđivanju (složeni predmeti: 15) |
| **24 h / 72 h** | Žalba na odbijanje optužnice / odluka vijeća |
| **15 dana** | Rok za prethodne prigovore optuženog |
| **8 dana** | Odluka o prethodnim prigovorima |
| **30 dana** | Zakazivanje glavnog pretresa nakon izjašnjenja (+30) |

## Vaša prava u ovoj fazi

- uvid u sve spise i dokaze nakon optužnice;
- pomoć branioca;
- pravo na pritužbu zbog kašnjenja optužnice;
- pravo oštećenog da bude obaviješten;



# Pravična procedura štiti sve

Svako, bez obzira na to da li je oštećeni ili osumnjičeni, ima pravo da zna **koji su koraci** i **koji su rokovi** u postupku.

**Napomena:** brošura ima informativni karakter i prilagođena je građanima. Nije zamjena za pravni savjet. Mjerodavan je tekst Zakona o krivičnom postupku Federacije BiH (Glava XX, čl. 241–248a). Za konkretan predmet obratite se braniocu ili nadležnom tužilaštvu.

**KANTONALNO TUŽILAŠTVO TUZLANSKOG KANTONA**